

ASOS JOURNAL

The Journal of Academic Social Science

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 9, Sayı: 117, Haziran 2021, s. 335-362

ISSN: 2148-2489 Doi Number: <http://dx.doi.org/10.29228/ASOS.51329>

Yayın Geliř Tarihi / Article Arrival Date

8.05.2021

Yayımlanma Tarihi / The Publication Date

29.06.2021

Öğr. Gör. Dr. Yusuf Ziya AYHAN

Pamukkale Üniversitesi, Yabancı Dil Eğitimi

yzayhan@pau.edu.tr

Orcid:0000-0003-0085-1748

335

YABANCI DİL KONUŞMAYA KARŞI TUTUM ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ VE ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN YABANCI DİL KONUŞMAYA KARŞI TUTUMLARI

Öz

Yabancı dil öğrenmede dört temel becerinin belki de en önemlisi konuşma becerisidir. Konuşma, iletişimde önemli bir yer tuttuğundan, dört dil becerisi içerisinde üzerinde önemle durulması gerekir. Bu çalışmanın amacı yabancı dil konuşmaya karşı tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarını yapmak ve çeşitli değişkenlerle, geliştirilen tutum ölçeğinin ilişkilerini üniversite hazırlık sınıfı öğrencileri üzerinde incelemektir. Araştırma iki aşamadan oluşmuştur. Birinci aşamada 50 maddelik ölçek hazırlanarak 250 hazırlık sınıfı öğrencisi üzerinde geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Çalışmanın ikinci aşamasında, elde edilen iki boyutlu 5'li likert tipinde 16 maddeden oluşan tutum ölçeği 275 üniversite hazırlık sınıfı öğrencisine uygulanarak ölçeğin alan testi yapılmıştır. Araştırmada genel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma Pamukkale Üniversitesi Yabancı Diller Yüksek Okulunda öğrenim gören 275 hazırlık sınıfı öğrencisiyle yürütülmüştür. Ölçeğin tümünün Cronbach Alpha değeri 0,888'dir. Ölçeğin alt boyutlarının Cronbach Alpha değerleri güven boyutunun 0,836; kaygı boyutunun 0,792 bulunmuştur. Elde edilen veriler cinsiyet, mezun olunan lise, hazırlık sınıfı düzeyi ve öğrenilen yabancı dil açısından tek faktörlü varyans analizi

ve t testi kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin yabancı dil konuşmada kendilerine çok fazla güvenmedikleri ve konuşma kaygısı yaşadıkları ortaya çıkmıştır. Erkek öğrenciler kız öğrencilere göre ve Fransızca hazırlık öğrencileri İngilizce hazırlık öğrencilerine göre kendilerine daha fazla güven duydukları daha az kaygı hissettikleri bulunmuştur. Öğrencilerin yabancı dil konuşma tutumlarında mezun oldukları lise türünün ve hazırlık sınıfı düzeylerinin etkili olmadığı görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Üniversite Öğrencileri, Yabancı Dil Konuşma, Tutumlar, Ölçek Geliştirme.

VALIDITY AND RELIABILITY STUDIES OF THE SCALE OF ATTITUDE TOWARDS SPEAKING FOREIGN LANGUAGE AND ATTITUDES OF THE UNIVERSITY STUDENTS TOWARDS SPEAKING FOREIGN LANGUAGE

Abstract

Speaking is relatively the most important skill of the four basic skills in foreign language learning. Speaking, having an important place in communication, must be emphasized in the four language skills. The purpose of the study was to develop a valid and reliable scale in order to investigate the relationship with the university students' foreign language speaking attitudes and some variables such as gender, the high school graduated from, foreign language and the prep class level. The study consist from two sections; first, the validity and the reliability studies of the scale with 50 items on the 250 prep. class students; second, field study of the five point Likert scale of 16 items with two sub-dimensions on 275 prep. class students. General survey model was used in the study. The research was carried out on totally 275 university students studying in Pamukkale University Foreign Language School. The Cronbach's Alpha value of the total scale was found as 0.885 in the study. Besides these, it was also found out that the sub-dimensions of the scale were calculated as changing between 0.836 and 0.792. At the end of the study, it was observed that the students don't have self-confidence in speaking the foreign language and they have too much anxiety while speaking. Boys, rather than the girls and French prep. class students rather than the English ones have more self-confidence and less anxiety. It is understood that students attitudes towards speaking aren't based on their previous high school kind and their proficiency level at the prep. class.

Keywords: University Students, Foreign Language Speaking, Attitudes, Scale Development.

GİRİŞ

Yabancı dil öğretimi tüm dünyada üzerinde önemle durulan bir konudur. Avrupa Konseyi dil öğreniminde ortak referans düzeylerini belirleyerek, eğitime yön verecek iletişimsel dil yeterliklerini tanımlamaya çalışmıştır. Bu sayede dil eğitimi niteliklerinin ve işbirliklerinin yükseltilmesi, değerlendirmelere nesnel ölçütler sağlanması ve mobilitenin güçlendirilmesi hedeflenmektedir (Council of Europe, 2001). Türkiye’de de dil öğretimi önemsenmekte ve ilk, orta ve yükseköğretimde dil öğretim programları yenilenmektedir. Yabancı dil öğretim programlarının amacına ulaşmasında bilişsel alan kadar, güdülenme, tutum ve öz-yeterlik gibi duyuşsal özellikler de önemli yer tutmaktadır.

Bir dili öğrenme aynı zamanda kültürlenmedir. Öğrenilen dilin kültürüyle yakınlık kurma demektir. Dil kültürün hem taşıyıcısı hem de onu ifade eden bir araçtır (Aydoslu, 2005). Dolayısıyla öğrenenlerde öğrenilen dilin kültürüne karşı ilgi uyandırma, var olan önyargıları ortadan kaldırma veya en aza indirme önemlidir.

Konuşma Becerisi

Konuşma, genel anlamda, belli konudaki belli fikirleri sözlü olarak kelimelere dökerek anlatmaktır (Türkçe Sözlük, 1998, s. 1358). Webster’s Dictionary de (1994, s. 255, akt. Gömleksiz ve Özkaya, 2012), konuşmayı; kelimeleri dile getirmek ve düşüncüyü kelimelerle ifade etmek olarak tanımlamıştır. Dolayısıyla da bireylerin sosyalleşmesinde, onların diğer canlılardan ayrılmasında önemli bir yere sahiptir.

Dil öğrenmede ve öğretiminde kazanılması ya da edinilmesi gereken dört temel beceri dinleme, okuma, yazma ve konuşmadır. Bu becerilerden günlük yaşam içinde en çok kullanılan, hatta kullanılmak zorunda olunan beceri konuşma becerisidir. Yabancı dil öğretiminde genel amaçlardan biri öğrencilerin öğrendikleri dili anlaşılır biçimde konuşabilmelerini sağlamaktır. Bu nedenle, öğrenene konuşma becerisinin kazandırılması için, mümkün olduğunca uygun ortamlar hazırlanması ve dilin iletişimsel yöntemlerle öğretilmesi önem kazanmaktadır (Bright ve McGregor, 1983; Demirel, 1999; Florez, 1999; Littlewood, 1984, Murcia, 1991, akt. Ertürk, Üstündağ, 2006).

Eğitimin her alanında önemli olduğu gibi, etkili bir dil öğretiminde de uygun öğrenme ortamlarının düzenlenmesi, doğru ve etkili öğretim materyallerinin kullanılması gereklidir. Demirel ve diğerlerinin de (2005) ifade ettiği gibi, “bir öğretim (ve öğrenme) etkinliği ne kadar çok duyu organına hitap ederse öğrenme olayı da o kadar iyi ve kalıcı olmakta, unutmada o kadar geç olmaktadır”. Konuşma becerisi, diğer becerilere göre hem öğretilmesi hem de değerlendirilmesi zor bir beceri olduğu için öğrenme ortamlarının en verimli öğretim materyalleri ile desteklenmesi gerekmektedir.

Yabancı dil öğretiminde konuşma becerisinin kazandırılması ile etkili iletişim becerilerinin geliştirilmesi için, uygulanan öğretim yöntem-tekniğin, kullanılan materyallerin ve öğrenme çevresinin düzenlenmesinin önemi büyüktür. Yabancı dil öğretiminde konuşma becerisi; anlaşılabilirlik, dilbilgisi, sözcük bilgisi, akıcılık, alt boyutlarında sürekli düşünme, üretme ve karşılıklı konuşmayı içeren bir beceridir. Bu becerinin geliştirilmesinde; öğretmenlerin, sınıf ortamında öğrencilerin kendilerini mümkün olduğunca fazla rahat hissetmelerini sağlayan ortamlar düzenlemeleri ve onlara fazlasıyla konuşma olanağı tanımları

gerekmektedir. Ayrıca; öğrenme ortamında sunulan görsel materyallerin ipucu niteliği taşıyan bir takım bilgilerle yazılı olarak desteklenmesi öğrenilenlerin uzun süreli saklanma olasılığını arttırmaktadır (Ertürk ve Üstündağ, 2006).

Tüm dillerde olduğu gibi İngilizce eğitiminde de önem arz eden bu dört beceri ele alındığında, bunlardan dinleme ve okuma ‘alıcı beceriler’ olarak ele alınırken, yazma ve konuşma da ‘üretici beceri’ olarak bilinmektedir (Barın, 1997, s. 52, akt. Gömleksiz ve Özkaya, 2012). Her bir becerinin yeri ve öneminin büyük olmasına ve iletişimde önemli yer tutmasına karşın, dilin temeldeki kullanımı ve iletişimdeki yeri göz önünde bulundurulduğunda, dilin kullanımına, uygulama aşamasına verilmesi gereken ağırlık ve önem oldukça önemlidir. Başka bir ifadeyle, dilde öğrenilen her bir kelime, gramer, telaffuz, dinleme ve okuma becerileri, dilin doğru kullanılması adına bireye kazandırılmaya çalışılan girdilerdir ve bunları bireylerle kazandırmadaki temel amaç bireylerin hedef dilde gerekli çıktıları sağlamaları, dili doğru bir şekilde kullanmalarınıdır (Gömleksiz ve Özkaya, 2012).

Scrivener (2011), konuşma becerisini değerlendirmede resmedilen hikâyeleri anlatmak, karakter canlandırmak, grup çalışması yapmak ve tartışma grupları oluşturmak gibi sınıf içi aktivitelerinin kullanılabilmesi üzerinde durmuştur. Sonuçta, konuşmanın değerlendirilebilmesi için farklı etkinlikler olmasına karşın, önemli olan verilen dersin hedefleri doğrultusunda, bazı ölçütlerin belirlenerek değerlendirmenin o doğrultuda yapılmasıdır.

Yabancı dil konuşmada öğrenenlerin ve öğretmenin üstesinden gelmek zorunda oldukları önemli güçlüklerden birisi yabancı dil konuşma kaygısıdır. Öğrenenlerin büyük çoğunluğu bu kaygıyı hissederek. Öğretmenlere düşen önemli görevlerden biri de öğrencilere bu kaygıyı yenmede rehberlik etmeleridir.

Yabancı dil öğrenenlerde konuşma kaygısı oluşturan dört önemli nedenden bahsedilmektedir: kişisel nedenler, sınıfta öğretmenin takındığı tavır, öğrencilerin geçmişten getirdiği inanışları ve öğretme ve değerlendirme süreçleri (Aydın, 2001, akt. Balemir, 2009). Kişisel nedenler, öğrenenin kişisel yeteneğini değerlendirme yetisi ve başkalarından ayrıldığı noktalarıdır. Öğretmenin sınıf ortamında öğrencilere ve dile karşı tavrı kaygıda önemli bir etkidir. Öğretmenler tavırlarıyla sınıfta kaygı da oluşturabilirler rahatlatıcı bir ortam da sağlayabilirler. Öğrencilerin dil öğrenimiyle ilgili inanışları, önceden oluşmuş önyargıları da önemli faktörlerdir. Sınıfta dil öğretme süreçleri, kullanılan yöntem ve teknikler ve değerlendirme süreçleri de konuşma kaygısının oluşmasında sayabileceğimiz etkenlerdir (Balemir, 2009).

Konuşma becerisini etkileyen önemli bir beceri de konuşulanları anlama becerisidir. Yabancı dilde konuşulanları anlamak öğrenenler için çok kolay değildir çünkü günlük yaşamlarının büyük bir bölümünde bildikleri birinci dili yani anadillerini kullanmaktadırlar ve yabancı dille de sadece formal sınıf veya okul ortamında karşılaşmaktadırlar. Sınıf ortamında dinleme testiyle karşı karşıya kalan bir öğrenci, sınırlı sözcük dağarcığı, yabancı olduğu alan bilgisi, konuşmaların hızlı olması, yabancı olduğu vurgulama yapısı ve sadece bir sefer dinleme gibi bir dizi sorunla karşılaşır. Bunların içinde en önemlisi ve öğrenenlerin de en çok sorun yaşadığı durum sözcük bilgisi eksikliğidir. (Boyle, 1984; Chang, 2005; Chang and Read, 2006, akt. Chang, 2007). Bu eksiklik onların hem dinlediklerini anlamayı hem de konuşmalarını önemli ölçüde etkilemektedir.

Ayrıca öğrencilere konuşmayı öğretmek için öncelikle onlara düşünmeyi öğretmek gerekir (Slobin, 1991). Öğrencileri, kendi anadillerindeki cümle yapılarından ve kalıplardan sıyrılarak yabancı dilde düşünerek üretmeye ve konuşmaya teşvik etmek dil öğretiminde önemlidir. Tabii ki anadillerini de iyi bilmeleri gereklidir ancak öğrendikleri yabancı dilin yapısının farklı olduğunun farkında olmalıdırlar.

İlgili alanyazın incelendiğinde yabancı dil konuşma becerisine yönelik tutumları inceleyen çalışmaların çok fazla olmadığı, genel yabancı dil öğrenmeye karşı tutum ve kaygıyı ele alan çalışmaların yapıldığı gözlenmiştir (Baş, 2013, Balemir, 2009, Aydoslu, 2005, Chang, 2007, Ertürk ve Üstündağ, 2006, Gömleksiz ve Özkaya, 2012, Hancı Yanar ve Bümen, 2012, Kılıç, 2014 (Konuşma kaygısı), Öztürk, 2012, Slobin, n.d.)

Bütün bunlardan yola çıkarak, üniversite öğrencilerinin yabancı dil konuşmaya yönelik tutumlarını incelemek, konuşma becerisine karşı olumlu ve olumsuz tepkilerini ortaya koymak yabancı dil öğretiminde önemli bir konudur. Bu araştırmanın amacı, üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin yabancı dil konuşmaya karşı tutumlarını belirlemek için geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmek ve geliştirilen bu ölçek yardımıyla öğrencilerin yabancı dil konuşmaya karşı tutumlarını cinsiyet, mezun olunan lise, hazırlık sınıfı düzeyi ve öğrenilen yabancı dil değişkenleri açısından incelemektir.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Araştırma genel tarama modeli kullanılarak yapılmıştır. Tarama modeli, anket ve görüşme yöntemi kullanılarak veri toplama aracı oluşturulan bir modeldir (Büyüköztürk, 2013 ; Karasar, 2013). Tarama desenlerinde bir gruba ait belirli özellikleri ortaya koymak amacıyla veriler sistematik bir şekilde toplanır (Büyüköztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2013, s. 16). Tarama desenlerinde olaylar betimlenmeye ve açıklanmaya çalışılır (Karasar, 2013, s. 77). Genel tarama modelleri çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak için evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2013, s. 79). Bu çalışmada Pamukkale Üniversitesi Yabancı Diller Yüksek Okulunda öğrenim gören hazırlık sınıfı öğrencilerinin yabancı dil konuşmaya karşı tutumları belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışmanın verileri araştırmacı tarafından geliştirilen “yabancı dil konuşmaya karşı tutum ölçeği” kullanılarak toplanmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırma iki aşamadan oluşmuştur. Birinci aşamada 50 maddelik ölçek hazırlanarak 250 hazırlık sınıfı öğrencisi üzerinde geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılmıştır. Çalışmanın ikinci aşamasında, elde edilen iki boyutlu 5’li likert tipinde 16 maddeden oluşan tutum ölçeği 275 üniversite hazırlık sınıfı öğrencisine uygulanarak ölçeğin alan testi yapılmıştır. Araştırma Pamukkale Üniversitesi Yabancı Diller Yüksek Okulunda öğrenim gören 275 hazırlık sınıfı öğrencisiyle yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini, 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Pamukkale Üniversitesi Yabancı Diller Yüksek Okulu hazırlık sınıfında öğrenim görmekte olan hazırlık sınıfı öğrencileri, örneklemi ise aynı okulda öğrenim gören ölçek geliştirme aşaması

için 250 hazırlık sınıfı öğrencisi, alan testi için 275 hazırlık sınıfı öğrencisi oluşturmaktadır. Örneklemenin seçiminde, amaçsal örnekleme çeşitlerinden maksimum çeşitlilik yöntemi benimsenmiş, bu bağlamda evrenin temsil yeteneği göz önünde bulundurularak öğrencilerin seçilmesinde düşük, orta ve yüksek düzey İngilizce hazırlık sınıflarından ve Fransızca hazırlık sınıfından öğrenciler örnekleme seçilmiştir. Bu tür örnekleme yönteminde, problemle ilgili farklı durumların örnekleme alınması nedeniyle, evren değerleri hakkında önemli ipuçları vereceği söylenebilir (Büyüköztürk vd, 2013).

Ölçek Geliştirme Çalışması

Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik nitelikleri incelendiğinde; öğrencilerin 124'ünün (%49,6) kız, 126'sının ise (%50,4) erkek; 180'inin (%72,0) başlangıç, 53'ünün (%21,2) orta ve 17'sinin ise (%6,8) ileri düzey hazırlık sınıfında öğrenim görüyor oldukları görülmüştür. Mezun olunan lise türünde ise öğrencilerin 9' u (%3,6) Fen lisesi, 106'sı (%42,4) Anadolu lisesi, 9'u (3,6) Anadolu Öğretmen lisesi, 93'ü (%37,2) düz lise, 24'ü (9,6) Meslek lisesi, 9'u (%3,6) Diğer (özel lise) mezundur. Araştırmaya 40 (%16) Fransızca hazırlık 210 (%84) İngilizce hazırlık öğrencisi katılmıştır.

Veri Toplama Aracı

Veriler araştırmacı tarafından geliştirilen “yabancı dil konuşmaya karşı tutum ölçeği” ile toplanmıştır. Öncelikle, ilgili alanyazın (Baş, 2013, Balemir, 2009, Aydoslu, 2005, Chang, 2007, Ertürk ve Üstündağ, 2006, Gömleksiz, Özkaya, 2012, Hancı Yanar ve Bümen, 2012, Kılıç, 2014 (Konuşma kaygısı), Öztürk, 2012, Slobin, n.d.) gözden geçirilmiş daha sonra Pamukkale Üniversitesinde öğrenim gören ve raslantısal olarak seçilen 10 öğrenciye “Yabancı dil konuşmada güçlük yaşar mısınız? ,Yabancı dil konuşurken yaşadığınız duygular nelerdir?, Yabancı dil konuşurken çevrenizden nasıl etkilenirsiniz?, Yabancı dil konuşurken ne tür stratejiler kullanırsınız?, Yabancı dili iyi konuşmak için çaba gösterir misiniz?, Yabancı dil konuşmayı ilerletmek için görsel işitsel medyayı kullanır mısınız?” soruları sorulmuştur. Elde edilen cevaplar analiz edilerek ve ilgili literatürden yararlanılarak öğrencilerin yabancı dil konuşmaya karşı tutumlarını ifade eden maddeler oluşturulmuştur. Yazılan maddelerden oluşan toplam 50 maddelik bir havuz oluşturulmuştur.

Hazırlanan ölçekteki 50 madde gerek kapsam geçerliği gerekse ifadelerin açıklığı ve düzgünlüğü açısından uzman görüşüne sunulmuştur. Bu çerçevede ölçek, İngilizce öğretmenliği bölümünde iki öğretim elemanı, eğitim bilimleri bölümünde bir öğretim elemanı ile üç İngilizce öğretmeni tarafından incelenmiş ve gelen öneriler doğrultusunda ölçekteki maddeler düzeltilmiş ve ölçek maddelerinin anlaşılabilirliğini belirlemek için Pamukkale Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümünde 25 kişilik öğrenci grubuna deneme uygulaması yapılmıştır. Öğrencilerden gelen geri dönüşlere göre yeni düzeltmeler yapılmıştır. Düzeltilmelerden sonra 50 maddelik ölçek Pamukkale Üniversitesi Yabancı Diller Yüksek Okulunda öğrenim gören 124'ü kız, 126'sı erkek, toplam 250 kişilik hazırlık sınıfı öğrencisine uygulanmıştır.

Ölçeğin yapı geçerliğini sağlayabilmek amacıyla temel bileşenler analizine dayalı olarak açımlayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarının ilk

aşamasında açıklayıcı faktör analizi çalışmasına yer verilmiştir. Açıklayıcı faktör analizinin değerlendirilmesinde Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı ve Bartlett küresellik testi kullanılmıştır. Ölçeğin Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı 0,828, Bartlett küresellik testi sonucu ise [4825,653/sd=1225] olmuştur. Bu sonuç ($p=0,00$) düzeyinde anlamlı bulunmuştur ($p<0,05$). İlgili alanyazında, KMO değerinin 0.60'dan yüksek olması dağılımın faktör analizi için yeterli olduğu ve Bartlett küresellik testinin ise anlamlı çıkmasının verilerden anlamlı faktör çıkarılabileceğinin bir göstergesi olduğu belirtilmektedir. KMO değerinin 0.80-0.90 arasında çıkması çok iyi olarak değerlendirilirken, 0.90 ve üzerinde çıkması mükemmel olarak kabul edilmektedir.

Ayrıca, faktör analizinde özdeğeri (eigenvalue) 1 ve 1'den daha büyük olan faktörler önemli faktörler olarak kabul edilmektedir. İlgili alanyazında, faktör örüntüsünün oluşturulmasında 0.30 ile 0.40 arasında değişen faktör yüklerinin alt kesme noktası olarak alınabileceği belirtilmektedir. Alanyazında, alt faktör yük değeri sınırının 0.30 ve 0.40 arasında olması gerektiğine ilişkin görüşler bulunmasına karşın, Tabaschinck ve Fidell (2001, akt. Erkuş,2014, s. 106), bu değer en asgari 0.32 olması gerektiğine dikkat çekmektedir. Bu araştırmada alt kesme noktası olarak 0.30 kabul edilmiştir. Araştırmada faktör sayısı ikiyle sınırlandırılmış ve özdeğeri (eigenvalue) 1.00'dan büyük olan faktörler ölçeğe alınmıştır. Yapılan açıklayıcı faktör analizi ve güvenilirlik testleri sonucunda Faktör Yükleri 0,40'ın, Toplam Korelasyon Katsayıları da 20'nin altında kalan 36 madde ölçekten çıkarılmıştır. Toplam 16 maddeden oluşan ve beşli Likert tipinde olan ölçek 'hiçbir zaman, (1)' "çok az (2)' 'ara sıra (3),' 'çoğu zaman (4),' ve 'her zaman (5)' biçiminde derecelendirilmiştir. Ölçeğin puan aralıkları ise hiçbir zaman (1.00-1.80), çok az (1.81-2.60), ara sıra (2.61-3.40), çoğu zaman (3.41-4.20) ve her zaman (4.21-5.00) biçiminde puanlanmıştır. Ölçek, birinci bölümü öğrencilerin ölçeği nasıl doldurmaları gerektiğiyle ilgili yönerge ve değişkenlerden (cinsiyet, mezun olunan lise türü, hazırlık sınıfı düzeyi ve yabancı dil) ve ikinci bölümü de 6'sı olumlu, 10'u olumsuz toplam 16 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin toplam Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0,885 biçiminde hesaplanmıştır. Bunun yanı sıra, ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 9 maddelik ilk faktör (kendine güven) için 0,836; 7 maddelik ikinci faktör (konuşma kaygısı/korkusu) için ise 0,792 olarak bulunmuştur. Ulaşılan bütün bu sonuçlar ölçeğin geçerli ve güvenilir bir veri toplama aracı olduğunu göstermektedir. Birinci faktörün adı, faktördeki maddeler yabancı dil konuşmada kendine güveni veya güvensizliği ifade ettiği için "kendine güven" olarak; ikinci faktörün adı da, faktördeki maddeler "konuşma kaygısı veya korkusunu ifade ettiği için "konuşma kaygısı/korkusu" olarak belirlenmiştir.

KMO değerinin 1'e yakın bir değer alması halinde çalışma grubunun sayısının yeterli olduğu kanısına varılmaktadır. Bunun yanında, hesaplanan Bartlett küresellik testi sonucuna göre ölçeğin bu değeri [4825,653/sd=1225] olarak bulunmuştur. Bartlett küresellik testinin anlamlı çıkması ölçüm yapılan değişkenin evren parametresinde çok değişkenli olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, bu çalışmada elde edilen KMO değeri mükemmel anlama gelen 0.828 şeklinde, Bartlett küresellik testi sonucu da anlamlı [$X^2=4825.653/sd=1225, p<0.000$] olarak saptanmıştır ve bu değerler Tablo 1'de sunulmuştur. Çalışmada gerçekleştirilen bu analizlerin bir neticesi olarak açıklayıcı faktör analizinin yapılabileceğine karar verilmiştir. Faktör analizinde özdeğeri 1 ya da 1'den daha büyük olan faktörler önemli faktörler olarak

kabul edilmektedir (Büyüköztürk, 2002). Bu araştırmada özdeğer 1.00 olarak alınmış ve özdeğeri 1.00'dan büyük iki faktör belirlenmiştir. Bu amaçla, ölçeğe uygulanan döndürülmüş bileşenler analizi sonuçlarına ilişkin olarak elde edilen faktörler ve bu faktörlerde yer alan maddelere ilişkin faktör yükleri Tablo 2'de belirtilmiştir.

Tablo 1. KMO ve Barlett Testi Sonuçları

Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Uyum Ölçüsü		0,828
Barlett Küresellik Testi	X_2	4825,653
	Sd	1225
	p	,000

** $p < 0.00$

Tablo 2. Ölçeğin Döndürülmüş Temel Bileşenler Analiz Yöntemindeki Maddelerin Faktör Yükleri

Maddeler	Faktörler	
	Kendine güven	Konuşma kaygısı / korkusu
	Faktör yükü	Faktör yükü
	23,502	22,462
M16- Yabancı dil konuşmada katılımcı tutum sergilerim.	0,742	
M2- Yabancı dil konuşurken kendime güvenirim.	0,736	
M1- Yabancı dil konuşurken genellikle rahatımdır.	0,683	
M13- Havaalanı – lokanta gibi ortamlarda yabancı dil konuşmayı severim.	0,586	
M9- Yabancı dil konuşma sınavlarında genelde rahat olurum.	0,583	
M4- Yabancı dil konuşurken heyecanlanırım.	0,526	
M14- Yabancı dil konuşurken bildiğim kelimeleri unuturum.	0,523	
M5- Yabancı dil konuşma sınavlarında heyecanlanırım.	0,488	
M15- Yabancı dil konuşurken söyleyeceğim kelimeleri unuturum.	0,457	

Yabancı Dil Konuşmaya Karşı Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Üniversite Öğrencilerinin Yabancı Dil Konuşmaya Karşı Tutumları

M10- Yabancı dil konuşma sırasında dil bilgisi hatası yapmaktan çekinirim.	0,758
M8- Derslerde öğretmenin konuşmalarını anlayamamaktan korkarım.	0,732
M6- Sınıftaki dinleme çalışmalarında anlayamama korkusu yaşarım.	0,688
M3- Yabancı dil konuşurken hata yapmaktan korkarım.	0,626
M11- Yabancı öğretmenlerle konuşmak kaygımı artırır.	0,546
M7- Yabancılarla konuşmak kaygımı artırır.	0,516
M12- Yabancı dilde telefonla konuşmaktan çekinirim.	0,407

Açıklanan Varyans

Kendine güven: %23,502

Konuşma kaygısı/korkusu: %22,462

Toplam: %45,964

Tablo 2'deki bulgular doğrultusunda ölçeğe ilişkin birinci faktörde (kendine güven) yer alan maddelerin yüklerinin 0.742 ile 0.457, ikinci faktördeki (konuşma kaygısı/korkusu) maddelerin faktör yük değerlerinin 0.758 ile 0.407 arasında değiştiği görülmektedir. Diğer taraftan, birinci faktörün açıkladığı varyans oranı %23,502, ikinci faktörün açıkladığı varyans oranı %22,462 olarak bulunmuştur. Ayrıca, ölçeğin toplam açıkladığı varyans oranı ise %45,964 olarak saptanmıştır. Faktör analizinde %40 ile %60 arasında değişen varyans oranları ideal olarak kabul edilmektedir (Kline, 1994, akt. Baş, 2013). Yabancı dil öğrenme kaygısı ölçeğinin madde analiz çözümü için varimax faktör analiz tekniği ile yapılan döndürme işlemi sonunda, ölçeğin iki boyutlu olduğuna karar verilmiştir.

Tablo 3. Faktör Analizi Sonuçları

Bileşenler	Başlangıç Özdeğerler			Döndürme Öncesi Değerler			Döndürme Sonrası Değerler		
	Toplam	% Var.	Küm.%	Toplam	% Var.	Küm. %	Toplam	% Var.	Küm. %
1	6,088	38,050	38,050	6,088	38,050	38,050	3,760	23,502	23,502
2	1,266	7,914	45,964	1,266	7,914	45,964	3,594	22,462	45,964
3	1,221	7,629	53,593						
4	1,109	6,934	60,528						
5	,912	5,697	66,225						
6	,873	5,458	71,683						
7	,777	4,855	76,538						

Yabancı Dil Konuşmaya Karşı Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Üniversite Öğrencilerinin Yabancı Dil Konuşmaya Karşı Tutumları

8	,643	4,020	80,559
9	,576	3,603	84,161
10	,500	3,126	87,287
11	,422	2,639	89,926
12	,413	2,583	92,509
13	,376	2,349	94,857
14	,307	1,916	96,774
15	,268	1,673	98,447
16	,249	1,553	100,000

Çıkarım Yöntemi: Temel Bileşenler Analizi

Tablo 4' te döndürme sonrası elde edilen faktör matrisi sunulmuştur. Faktör yüklerine bakıldığında bu yüklerin 0,306 ile 0,758 arasında olduğu ortaya çıkmıştır. İki faktör üzerine neredeyse eşit şekilde yüklenen maddeler (Gable ve Wolf, 1993, akt. Kılıç ve İncikapı, 2013) veya herhangi bir faktöre 0,30'ten daha az yüklenen maddeler önemsiz bulunarak (Haris, 2001, akt. Kılıç ve İncikapı, 2013) ölçekten çıkarılmıştır.

Temel bileşenler analizi; incelenen birçok özellik bakımından X değişken kümesinin varyans yapısını, p adet orijinal değişken yerine, k adet değişken ($k < p$) ve bu değişkenlerin doğrusal bileşenleri olan yeni değişkenler ile ifade etmek amacı ile kullanılır (Özdamar, 2004, akt. Sangün, 2007). Değişkenler arasındaki bağımlılık yapısının yok edilmesi veya boyut indirgeme amacıyla kullanılan Temel Bileşenler Analizi tek başına kullanılan bir analiz olduğu gibi, başka analizler için veri hazırlama tekniği olarak da kullanılmaktadır (Arnold, 1981; Ludwig ve Reynolds, 1988; Sharma, 1996, akt. Sangün, 2007). Değişkenler arasında bir bağımlılığın bulunması ve dolayısı ile bağımsız olmamaları durumunda istatistik analiz sonuçlarının yorumu oldukça güç olmaktadır. Bu gibi durumlarda kullanılan tekniklerin başında Temel Bileşenler Analizi gelmektedir (Sangün, 2007).

Tablo 4. Döndürme Sonrası Faktör Matrisi

	Faktör	
	1	2
M1	,683	,321
M2	,736	
M3		,626
M4	,526	,454
M5	,488	,451
M6		,688

Yabancı Dil Konuşmaya Karşı Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Üniversite Öğrencilerinin Yabancı Dil Konuşmaya Karşı Tutumları

M7	,346	,516
M8		,732
M9	,583	
M10		,758
M11	,404	,546
M12	,306	,407
M33	,586	
M14	,523	,310
M15	,457	,368
M16	,742	

Çıkarım Yöntemi: Temel Bileşenler Analizi.

Döndürme Yöntemi: Kaiser Normalleştirmeyle Varimax.

Döndürme 3 aşamada gerçekleşmiştir.

Tablo 5'te görüldüğü gibi madde-toplam korelasyonlarından elde edilen korelasyon katsayıları 0.502 ile 0.690 arasında ve madde-kalan korelasyonlarında ise elde edilen korelasyonlar 0.414 ile 0.636 arasında değişmektedir ve tüm maddelerde istatistiksel olarak manidardır ($p < 0.05$). Madde toplam korelasyonu, test maddelerinden alınan puanlar ile testin toplam puanı arasındaki ilişkiyi açıklamaktadır. Madde kalan korelasyonu ise ele alınan maddenin kendisi hariç diğer maddelerden elde edilen toplam puanla olan ilişkisini belirtmektedir (Arslan ve Kırık, 2013).

Tablo 5. Üniversite Öğrencilerin Yabancı Dil Konuşmaya Karşı Tutum Ölçeğinin Madde-Toplam ve Madde-Kalan Korelasyonlarını Belirlemek Amacıyla Yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon Analizi Sonuçları

Madde No	Madde toplam <i>r</i>	<i>p</i>	Madde kalan <i>r</i>	<i>p</i>
Madde 1	0,690	0,000	0,636	0,000
Madde 2	0,658	0,000	0,605	0,000
Madde 3	0,566	0,000	0,486	0,000
Madde 4	0,678	0,000	0,619	0,000
Madde 5	0,653	0,000	0,588	0,000
Madde 6	0,686	0,000	0,619	0,000
Madde 7	0,622	0,000	0,545	0,000
Madde 8	0,646	0,000	0,575	0,000
Madde 9	0,612	0,000	0,542	0,000

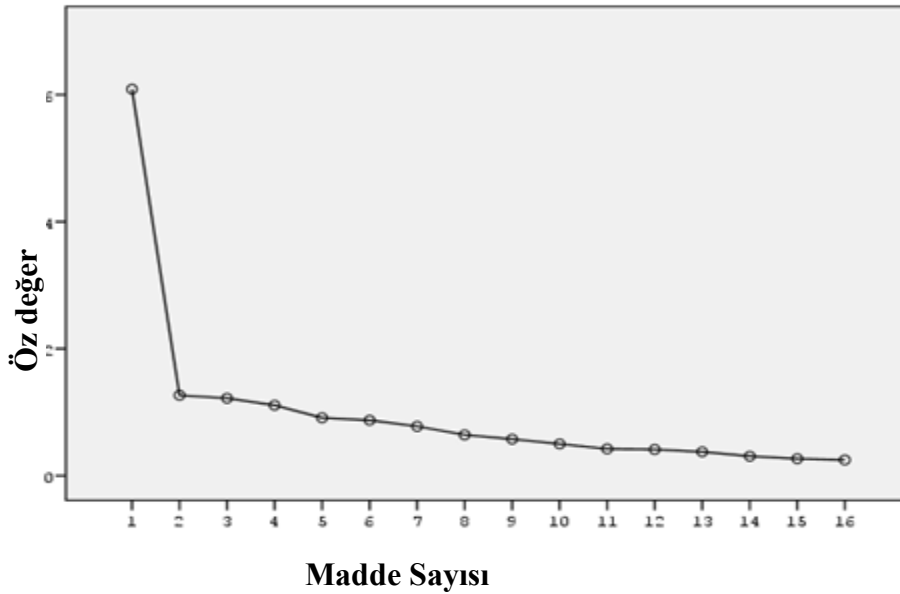
Yabancı Dil Konuşmaya Karşı Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Üniversite Öğrencilerinin Yabancı Dil Konuşmaya Karşı Tutumları

Madde	Öz Değer	Korrelasyon	Yükseklik	Ölçüm
Madde 10	0,557	0,000	0,481	0,000
Madde 11	0,677	0,000	0,610	0,000
Madde 12	0,528	0,000	0,444	0,000
Madde 13	0,502	0,000	0,414	0,000
Madde 14	0,586	0,000	0,519	0,000
Madde 15	0,577	0,000	0,513	0,000
Madde 16	0,573	0,000	0,502	0,000

Tablo 5'te Üniversite Öğrencilerinin Yabancı Dil Konuşmaya Karşı Tutum Ölçeğiyle ilgili korelasyon katsayıları incelendiğinde faktörler arasında çoğunlukla anlamlı ancak orta düzeyde bir ilişkinin olduğu gözlenmektedir. Korelasyon katsayısının +1.00 olması iki ölçüm arasında pozitif ve mükemmel bir ilişkinin olduğunu gösterirken -1.00 olması negatif ve mükemmel bir ilişkinin olduğunu göstermektedir (Tavşancıl, 2010, s. 25, akt. Ocak ve Hocaoğlu, 2014).

Ancak, ortaya çıkan bu durumu daha net görmek amacıyla Cattell'in scree sınaması (Kline, 1994) yapılarak maksimum anlamlı faktör sayısı ile ilgili olarak Grafik 1 elde edilmiştir. Grafikte dikey eksen öz değer miktarlarını, yatay eksen ise faktörleri gösterir. Grafik, faktörlerin öz değerleriyle eşleştirilmesi sonucunda bulunan noktaların birleştirilmesiyle elde edilir. Grafikte yüksek ivmeli, hızlı düşüşlerin yaşandığı faktör, önemli faktör sayısını verir. Yatay çizgiler faktörlerin getirdikleri ek varyansların katkılarının birbirine yakın olduğunu gösterir (Büyüköztürk, 2002). Bu sebeple geliştirilen ölçeğin iki faktörlü bir yapıya sahip olduğu söylenebilir.

Grafik 1. Scree Plot çizgi grafiği

Ayrıca, belirlenen iki faktöre ilişkin korelasyon değerleri ise Tablo 6’da belirtilmiştir.

Tablo 6. Ölçeğin Faktörleri Arasındaki İlişki

Faktörler	X	Sx	Pearson Korelasyon		Sig. (2-tailed)
			1	2	
1.Kendine güven	25,14	6,76		,680**	,000
2.Konuşma kaygı/korkusu	21,97	6,04	,680**		,000

** $p < 0.05$

Tablo 6’da verilen yabancı dil öğrenme kaygısı ölçeğinin faktörleri arasındaki ilişkiye bakıldığında, ölçeğin faktörleri arasında pozitif ve doğrusal bir ilişki olduğu görülmektedir. Ölçeğin alt boyutları arası korelasyonların tümü anlamlıdır ($p < 0.00$). Dolayısıyla, ölçeğin alt boyutları arasında tutarlılığın olduğu sonuçlardan anlaşılmaktadır.

Ölçeğin iç geçerliliğinin tespiti için bağımsız gruplar-t test uygulanmıştır. Öncelikle ölçek puanları küçükten büyüğe doğru sıralanmış ve grubun %27’lik alt ve üst kısmı hesaplanmıştır. %27’lik alt ve üst dilimde kalan 67’şer öğrencinin aldığı toplam puanlar Tablo 3’de karşılaştırılmıştır.

Tablo 7. Ölçeğin İç Geçerliliğinin Kestirilmesi

	Alt- Üst	N	X	Sx	t	p
	Grup					
m1- Yabancı dil konuşurken genellikle rahatımdır	1,00	67	2,0299	,98427	-9,860	,000
	2,00	67	3,6119	,86961		
m2- Yabancı dil konuşurken kendime güvenirim	1,00	67	2,0149	,87892	-9,939	,000
	2,00	67	3,4925	,84159		
m3- Yabancı dil konuşurken hata yapmaktan korkarım	1,00	67	2,0746	1,17181	-5,825	,000
	2,00	67	3,2687	1,20078		
M4- Yabancı dil konuşurken heyecanlanırım	1,00	67	1,8358	,88072	-8,685	,000
	2,00	67	3,2687	1,02369		
M5- Yabancı dil konuşma sınavlarında heyecanlanırım	1,00	67	1,5075	,99046	-8,143	,000
	2,00	67	2,9701	1,08670		

Yabancı Dil Konuşmaya Karşı Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Üniversite Öğrencilerinin Yabancı Dil Konuşmaya Karşı Tutumları

M6- Sınıftaki dinleme çalışmalarında anlayamama korkusu yaşarım	1,00	67	2,2985	1,29117	-8,747	,000
	2,00	67	3,9403	,83268		
M7- Yabancılarla konuşmak kaygımı artırır	1,00	67	2,7910	1,29729	-8,734	,000
	2,00	67	4,4925	,92725		
M8- Derslerde öğretmenin konuşmalarını anlayamamaktan korkarım	1,00	67	2,3731	1,17854	-6,157	,000
	2,00	67	3,6269	1,17854		
M9- Yabancı dil konuşma sınavlarında genelde rahat olurum	1,00	67	1,7164	1,08441	-9,105	,000
	2,00	67	3,3134	,94081		
M10- Yabancı dil konuşma sırasında dil bilgisi hatası yapmaktan çekinirim	1,00	67	2,3881	1,26677	-3,858	,000
	2,00	67	3,2239	1,24098		
M11- Yabancı öğretmenlerle konuşmak kaygımı artırır	1,00	67	2,7015	1,20623	-9,359	,000
	2,00	67	4,4030	,87143		
M12- Yabancı dilde telefonla konuşmaktan çekinirim	1,00	67	2,5672	1,17065	-5,507	,000
	2,00	67	3,7313	1,27424		
M13- Havaalanı – lokanta gibi ortamlarda yabancı dil konuşmayı severim	1,00	67	2,1791	1,05780	-7,947	,000
	2,00	67	3,7164	1,17816		
M14- Yabancı dil konuşurken bildiğim kelimeleri unuturum	1,00	67	2,1343	,90278	-10,094	,000
	2,00	67	3,6716	,85967		
M15- Yabancı dil konuşurken söyleyeceğim kelimeleri unuturum	1,00	67	2,3134	1,07603	-8,296	,000
	2,00	67	3,6119	,69534		
M16- Yabancı dil konuşmada katılımcı tutum sergilerim	1,00	67	2,3881	,96852	-11,692	,000
	2,00	67	4,1791	,79631		

Tablo 7 incelendiğinde, madde ayırt ediciliğinin belirlenmesi için ölçekten elde edilen ham puanların büyükten küçüğe doğru sıralandığı görülmektedir. Bu sıralama sonucuna alt %27 ve üst %27'yi oluşturan grupların, puan ortalamaları bağımsız gruplar t-testi ile karşılaştırılmıştır. Bağımsız gruplar t-testi sonucunda maddelerden elde edilen puanların üst ve alt grup ortalamaları arasında tüm ölçek maddeleri için $p < 0.01$ düzeyinde anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Bu durum, maddelerin kendi içinde ayırt ediciliğinin yüksek olduğunu

ve iç geçerliliğe sahip olduğunu göstermektedir. Ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı hesaplanmış ve ölçeğin Cronbach Alpha katsayısı 0.885 olarak bulunmuştur. İlgili alanyazında birden fazla derecelendirmeye sahip ölçeklerine ilişkin güvenilirlik çalışmalarında 0.60 ile 0.70 düzeyindeki katsayıların yeterli olduğu ileri sürülmektedir (Cronbach, 1990). Bu açıdan, ölçeğin elde edilen Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı mükemmel olarak değerlendirilebilir.

Aşağıda, geliştirilen ölçeğinin toplam iki alt boyutuna ilişkin güvenilirlik katsayıları ise Tablo 8’de sunulmaktadır.

Tablo 8. Ölçeğinin Faktörlerinin Cronbach Alpha Güvenirlik Katsayıları

Faktörler	Maddeler	Cronbach Alpha
1.Kendine güven	1,2,9,18,25,33,39,44,46	0,836
2.Konuşma kaygısı/korkusu	3,20,21,24,26,28,32,	0,792

Tablo 8’deki bulgulara bakıldığında, ölçeğe ait faktörlerin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayılarının 0.836 ve 0.792 olduğu görülmektedir. Güvenirlik analizinde Alpha değerinin en az 0.70 düzeyinde olması gerektiği göz önünde bulundurulduğunda, ölçeğin tümünün yanı sıra her bir faktörünün de oldukça güvenilir değerlere sahip oldukları söylenebilir.

Alan Testi Çalışması

Alan testi çalışmaları kapsamında geçerliği ve güvenilirliği belirlenmiş, iki boyutlu 5’li likert tipinde 16 maddeden oluşan tutum ölçeği 275 üniversite hazırlık sınıfı öğrencisine uygulanmıştır. Bu araştırmanın amacı, üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin yabancı dil konuşmaya karşı tutumlarını cinsiyet, mezun olunan lise, hazırlık sınıfı düzeyi ve öğrenilen yabancı dil değişkenleri açısından incelemektir.

Tablo 9. Örneklem Dağılımı

Değişken	Değer	f	%
Cinsiyet	Kız(1)	139	50,5
	Erkek(2)	136	49,5
	Toplam	275	100
Hazırlık Sınıfı Düzeyi	Başlangıç(1)	203	73,8
	Orta (2)	55	20,0
	İleri (3)	17	6,2
	Toplam	275	100

Yabancı Dil Konuşmaya Karşı Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Üniversite Öğrencilerinin Yabancı Dil Konuşmaya Karşı Tutumları

			→
Mezun Olunan Lise	Fen Lisesi (1)	9	3,3
	Anadolu Lisesi(2)	110	40,0
	Ana. Öğr. Lisesi(3)	9	3,3
	Düz Lise(4)	112	40,7
	Meslek Lisesi(5)	26	9,5
	Diğer(6)	9	3,3
	Toplam	275	100,0
Yabancı Dil	İngilizce (1)	235	85,5
	Fransızca (2)	40	14,5
	Toplam	275	100,0

Problem Durumu

Üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin yabancı dil konuşmaya karşı tutumları nasıldır? Bu tutumlar bazı değişkenler açısından farklılık gösteriyor mu? Öğrencilerin bu tutumları yabancı dil öğrenmelerine nasıl bir etki yapmaktadır? Öğretmenlerin de öğrencilerin dinleme, okuma ve yazma becerilerinden kazandıkları kelimeleri kendi bilgileriyle birleştirerek, onları konuşmada nasıl kullanacakları konusunda rehberlik etmeleri, onları cesaretlendirmeleri bu tutumlarının oluşmasında önemli etkiye sahiptir. Ayrıca sınıf ve okul ortamlarında öğrencilerin öğrendikleri yabancı dili konuşmaları ve kullanmaları için fırsatlar yaratmak ve onları teşvik etmek oldukça yararlıdır.

Alt Problemler

1-Üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin yabancı dil konuşmaya karşı tutumlarının (kendine güven ve konuşma kaygısı/korkusu alt boyutlarına göre) dağılımı nasıldır?

2-Üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin yabancı dil konuşmaya karşı tutumlarında (kendine güven ve konuşma kaygısı/korkusu alt boyutlarına göre);

a-cinsiyet,

b- öğrenilen yabancı dil

c- mezun oldukları lise türü,

d- hazırlık sınıfı düzeyleri açısından anlamlı bir fark var mıdır?

Sınırlılıklar

Araştırmaya katılan üniversite hazırlık sınıfı öğrencileri (2019-2020 akademik yılının güz döneminde Pamukkale Üniversitesi Yabancı Diller Yüksek Okulunda öğrenim gören öğrenciler), onların ölçeğe verdiği cevaplar, yabancı dil konuşmaya karşı tutum ölçeğinde yer alan maddelerle sınırlıdır. Elde edilecek bulgulardan çıkarılacak sonuç ve genellemeler, araştırmanın çalışma evreni için geçerlidir.

Sayıtlar

Araştırmada kullanılan ölçeğe deneklerin verdikleri cevaplar, onların gerçek görüş ve düşüncelerini yansıtmaktadır.

Verilerin Analizi

Veriler, ölçekte yer alan maddeler, hiçbir zaman (1.00-1.80), çok az (1.81-2.60), ara sıra (2.61-3.40), çoğu zaman (3.41-4.20) ve her zaman (4.21-5.00) puan aralıkları temel alınarak yorumlanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde, aritmetik ortalama, frekans, yüzde, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve t-testi istatistik işlemleri kullanılmıştır. Araştırmada yapılan istatistiksel analiz çalışmaları SPSS 15.0 paket programıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında kullanılan tüm istatistiksel işlemlerde anlamlılık düzeyi 0.05 olarak kabul edilmiştir. Verilerin çözümlenmesine geçilmeden önce toplanan verilerin normallik testleri incelenmiştir. Veri gruplarının normal dağılım gösterip göstermediği *Kolmogrow-Simirnov* ve *Shapiro Wilk* testlerine bakılarak anlaşılır. Veri sayısı 30'dan az olduğunda *Shapiro Wilk* testi, veri sayısının 30 ve 30'dan daha büyük olduğunda ise *Kolmogrow-Simirnov (Lilliefors)* testi kullanılır (Can, 2013: 89). Bu çerçevede *Kolmogrow-Simirnov* testi sonuçlarına göre normal dağılım gösterdiği görülmektedir ($Z=.058$; $p>.05$).

Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın bulguları alt problemlere göre sıralanmıştır. Tabloların oluşturulmasında ölçeğin alt boyutları dikkate alınmıştır.

1.Üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin yabancı dil konuşmaya karşı tutumlarının (kendine güven ve konuşma kaygısı/korkusu alt boyutlarına göre) frekans, yüzdeler ve ortalama dağılımı nasıldır?

Eksiksiz doldurulduğu tespit edilen 275 tane ölçekten elde edilen verilerin frekans, yüzdeler ve ortalama değerleri tablo 10 ve 11'de verilmiştir.

(5: Her Zaman. (HZ) 4: Çoğu Zaman. (ÇZ) 3:Ara Sıra. (AS)2:Çok Az. (ÇA)1:Hiçbir Zaman (HBZ))

Tablo 10. Üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin yabancı dil konuşmaya karşı tutumlarının (kendine güven alt boyutuna göre) dağılımı nasıldır?

Madde		1	2	3	4	5	x	Sonuç
1.Yabancı dil konuşurken genellikle rahatımdır.	f	32	74	98	53	18	2,82	AS
	%	11,6	26,9	35,6	19,3	6,5		
2.Yabancı dil konuşurken kendime güvenirim.	f	28	69	111	53	14	2,84	AS
	%	10,2	25,1	40,4	19,3	5,1		
4.Yabancı dil konuşurken	f	55	73	86	43	18	2,62	AS

Yabancı Dil Konuşmaya Karşı Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Üniversite Öğrencilerinin Yabancı Dil Konuşmaya Karşı Tutumları

heyecanlanırım.	%	20,0	26,5	31,3	15,6	6,5		
5.Yabancı dil konuşma sınavlarında heyecanlanırım.	f	101	68	65	25	16	2,22	ÇA
	%	36,7	24,7	23,6	9,1	5,8		
9.Yabancı dil konuşma sınavlarında genelde rahat olurum.	f	83	61	75	46	10	2,41	ÇA
	%	30,2	22,2	27,3	16,7	3,6		
13.Havaalanı – lokanta gibi ortamlarda yabancı dil konuşmayı severim.	f	38	54	83	53	47	3,06	AS
	%	13,8	19,6	30,2	19,3	17,1		
14.Yabancı dil konuşurken bildiğim kelimeleri unuturum.	f	31	54	101	67	22	2,98	AS
	%	11,3	19,6	36,7	24,4	8,0		
15.Yabancı dil konuşurken söyleyeceğim kelimeleri unuturum.	f	28	45	109	81	12	3,01	AS
	%	10,2	16,4	39,6	29,5	4,4		
16.Yabancı dil konuşmada katılımcı tutum sergilerim.	f	14	48	85	72	56	3,39	AS
	%	5,1	17,5	30,9	26,2	20,4		
Toplam	f	410	546	813	493	213	2,81	AS
	%	16,56	22,06	32,84	19,91	8,60		

“HZ: Her Zaman, ÇZ: Çoğu Zaman, AS: Ara Sıra, ÇA: Çok Az, HBZ: Hiçbir Zaman ”

Ölçeğin birinci faktörünü oluşturan “kendine güven” boyutunda yer alan ifadelerle göre, üniversite öğrencileri, yabancı dil konuşmada kendilerine çok fazla güvenmedikleri ortaya çıkmıştır çünkü bu faktörde yer alan maddelerin çoğunun ortalamasının sonucu “ara sıra” olarak belirlenmiştir. Ayrıca “Yabancı dil konuşurken heyecanlanırım” ve “Yabancı dil konuşma sınavlarında heyecanlanırım” maddelerinin ortalaması “çok az” çıkması ilginç bir sonuçtur çünkü bu sonuçlara göre öğrenciler yabancı dil konuşmada ve konuşma sınavlarında heyecan duymamaktadırlar. Ancak, “Yabancı dil konuşma sınavlarında genelde rahat olurum” maddesinde de ortalama “çok az” çıkmış ve öğrenciler konuşma sınavlarında kendilerini rahat hissetmediklerini belirtmişlerdir. “Yabancı dil konuşmada katılımcı tutum sergilerim.” maddesinin ortalaması, boyutun en yüksek ortalaması olmuştur ($X^2=3,39$). Dolayısıyla öğrenciler yabancı dil konuşmaya katılımcı tutum sergileseler de, konuşurken kendilerine çok fazla güvenmedikleri belirlenmiştir. Boyut ortalaması ise, 2.81’dir, buna göre, öğrenciler yabancı dil konuşmada kendilerine orta seviyede güven duymaktadırlar.

Tablo 11. Üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin yabancı dil konuşmaya karşı tutumlarının (konuşma kaygısı/korkusu alt boyutuna göre) dağılımı nasıldır?

Madde		1	2	3	4	5	x	Sonuç
3.Yabancı dil konuşurken hata yapmaktan korkarım.	f	58	68	75	45	29	2,70	AS
	%	21,1	24,7	27,3	16,4	10,5		
6.Sınıftaki dinleme çalışmalarında anlayamama korkusu yaşıyorum.	f	47	57	53	77	41	3,02	AS
	%	17,1	20,7	19,3	28,0	14,9		
7.Yabancılarla konuşmak kaygımı artırır.	f	27	28	54	65	101	3,69	ÇZ
	%	9,8	10,2	19,6	23,6	36,8		
8.Derslerde öğretmenin konuşmalarını anlayamamaktan korkarım.	f	38	60	74	62	41	3,02	AS
	%	13,8	21,8	26,9	22,5	14,9		
10.Yabancı dil konuşma sırasında dil bilgisi hatası yapmaktan çekinirim.	f	44	77	72	60	22	2,77	AS
	%	16,0	28,0	26,2	21,8	8,0		
11.Yabancı öğretmenlerle konuşmak kaygımı artırır.	f	23	41	54	75	82	3,55	ÇZ
	%	8,4	14,9	19,6	27,3	29,8		
12.Yabancı dilde telefonla konuşmaktan çekinirim.	f	29	47	85	59	55	3,23	AS
	%	10,5	17,1	30,9	21,5	20,0		
Toplam	f	266	378	467	443	371	3,14	AS
	%	13,81	19,63	24,25	23,01	19,27		

“HZ: Her Zaman, ÇZ: Çoğu Zaman, AS: Ara Sıra, ÇA: Çok Az, HBZ: Hiçbir Zaman ”

Ölçeğin ikinci faktörünü oluşturan “konuşma kaygısı/korkusu” boyutunda yer alan ifadelerle göre üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin çoğu orta seviyede konuşma kaygısı/korkusu yaşamaktadırlar. “Yabancılarla konuşmak kaygımı artırır” ve “Yabancı öğretmenlerle konuşmak kaygımı artırır” maddeleri ortalamaları en yüksek maddelerdir. Buradaki maddeler olumsuz madde oldukları için döndürme işlemi yapılmıştır. Dolayısıyla öğrenciler, yabancılarla ve yabancı öğretmenlerle konuşurken yüksek seviyede kaygı/korku yaşamaktadırlar. Boyutun ortalaması en düşük maddesi ($X^2=2,70$) “Yabancı dil konuşurken hata yapmaktan korkarım” maddesidir. Buradan öğrencilerin yabancı dil konuşurken hata yapmaktan çok fazla çekinmediklerini söyleyebiliriz. Boyut ortalaması ise, 3,14’dür, buna göre, öğrenciler yabancı dil konuşmada orta seviyede kaygı/korku yaşamaktadırlar.

2-a)Üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin yabancı dil konuşmaya karşı tutumlarında (kendine güven ve konuşma kaygısı/korkusu alt boyutlarına göre) cinsiyet açısından anlamlı bir fark var mıdır?

Tablo 12. Cinsiyet için yapılan t-testi ve etki büyüklüğü testi sonuçları

Ölçek Boyutları	Cinsiyet	N	x	S.S.	t	p	η^2
Kendine güven (Faktör 1)	Kız	139	23,30	6,83	-5,41	,000*	,312
	Erkek	136	27,48	5,90			
Konuşma kaygısı/korkusu (Faktör 2)	Kız	139	20,46	6,00	-4,43	,000*	,259
	Erkek	136	23,56	5,72			

*p<0,05

Tablo 12’de ölçeğin alt boyutlarından elde edilen toplam puanlar arasında cinsiyet açısından anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek için yapılan t-testine ait sonuçlar verilmiştir. Tablo 3 incelendiğinde, puan ortalaması açısından kız öğrencilerin “kendine güven” boyutunda puan ortalaması 23,30 iken erkek öğrencilerin puan ortalaması 27,48 olarak hesaplanmıştır. “Konuşma kaygısı/korkusu” boyutunda kız öğrencilerin puan ortalaması 20,46 iken erkek öğrencilerin puan ortalaması 23,56 bulunmuştur. Ölçeğin 1. ve 2. boyutlarda, erkek öğrencilerin puan ortalamaları kız öğrencilere göre daha yüksek çıkmıştır.

Puan ortalamaları arasında kız ve erkek öğrencilerin tutumları arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek amacıyla t-testi uygulanmıştır. Yapılan istatistiksel analizler sonucunda cinsiyet açısından öğrencilerin yabancı dil konuşmaya karşı tutumlarında “kendine güven” ve “konuşma kaygısı/korkusu” boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p < 0.05$). Anlamlı farkın gücünü belirlemek için de “eta-kare” (etki büyüklüğü) testi uygulanmış ve eta-kare “kendine güven” boyutunda ($\eta^2 = ,312$), konuşma kaygısı/korkusu” boyutunda ($\eta^2 = ,259$) olarak hesaplanmıştır. Etki büyüklüğü ölçümleri (*grup ortalamaları farkına göre*) ve ilişki gücü ölçümleri (*hesaplanan varyansa göre*) yapılmaktadır (Kortlik ve Williams, 2003, akt. Özsoy ve Özsoy, 2013). Grup ortalamaları farkına göre hesaplanan etki büyüklüğü ölçümleri Cohen’s *d* (Cohen, 1988, akt. Özsoy ve Özsoy, 2013) ile belirtilmektedir. Hem “Kendine güven” boyutunda, hem de “konuşma kaygısı/korkusu” erkek öğrencilerin tutumları kız öğrencilerin tutumlarına göre daha olumlu bulunmuştur. Dolayısıyla erkek öğrenciler yabancı dil konuşmada kız öğrencilere göre hem daha fazla güven duymakta, hem de kız öğrencilere göre daha az konuşma kaygısı/korkusu hissetmektedirler.

2-b) Üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin yabancı dil konuşmaya karşı tutumlarında (kendine güven ve konuşma kaygısı/korkusu alt boyutlarına göre) öğrenilen yabancı dil açısından anlamlı bir fark var mıdır?

Tablo 13. Öğrenilen yabancı dil için yapılan t-testi ve etki büyüklüğü testi sonuçları

Ölçek Boyutları	Yabancı dil	N	x	S.S.	t	p	η^2
Kendine güven (Faktör 1)	İngilizce	235	24,90	6,77	-2,83	,005*	,169
	Fransızca	40	28,12	5,67			

Yabancı Dil Konuşmaya Karşı Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Üniversite Öğrencilerinin Yabancı Dil Konuşmaya Karşı Tutumları

Konuşma kaygısı/korkusu (Faktör 2)	İngilizce	235	21,78	6,11	-1,46	,146	-
	Fransızca	40	23,27	5,06			

*p<0,05

Tablo 13’de ölçeğin alt boyutlarından elde edilen toplam puanlar arasında öğrenilen yabancı dil açısından anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek için yapılan t-testine ait sonuçlar verilmiştir. Tablo 4 incelendiğinde, puan ortalaması açısından İngilizce öğrenen öğrencilerin “kendine güven” boyutunda puan ortalaması 24,90 iken, Fransızca öğrenen öğrencilerin puan ortalaması 28,12 olarak hesaplanmıştır. “Konuşma kaygısı/korkusu” boyutunda İngilizce öğrenen öğrencilerin puan ortalaması 21,78 iken, Fransızca öğrenen öğrencilerin puan ortalaması 23,27 bulunmuştur. Ölçeğin 1. ve 2. boyutlarda, Fransızca öğrenen öğrencilerin puan ortalamaları İngilizce öğrenen öğrencilere göre daha yüksek çıkmıştır.

Puan ortalamaları arasında Fransızca ve İngilizce hazırlık eğitimi alan öğrencilerin tutumları arasında anlamlı bir farkın olup olmadığını belirlemek amacıyla t-testi uygulanmıştır. Yapılan istatistiksel analizler sonucunda öğrenilen yabancı dil açısından öğrencilerin yabancı dil konuşmaya karşı tutumlarında “kendine güven” boyutunda anlamlı bir farklılık bulunmuştur (p=.005). Ancak “konuşma kaygısı/korkusu” boyutunda yabancı dil açısından öğrencilerin yabancı dil konuşmaya karşı tutumlarında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p=.146). Anlamlı farkın gücünü belirlemek için de “eta-kare” (etki büyüklüğü) testi uygulanmış ve eta-kare “kendine güven” boyutunda ($\eta^2 = ,169$) olarak bulunmuştur. “Konuşma kaygısı/korkusu” boyutunda yabancı dil açısından öğrencilerin yabancı dil konuşmaya karşı tutumlarında anlamlı bir farklılık bulunmadığı (p=.146) için “eta-kare hesaplanmamıştır. “Kendine güven” Fransızca hazırlık eğitimi alan öğrencilerin tutumları İngilizce hazırlık eğitimi alan öğrencilerin tutumlarına göre daha yüksektir. “Konuşma kaygısı/korkusu” boyutunda da Fransızca hazırlık öğrencilerinin yabancı dil konuşmaya karşı tutumları İngilizce hazırlık öğrencilerine göre, anlamlı bir farklılık çıkmasa da, daha yüksektir. Bu sonuca göre Fransızca hazırlık eğitimi alan öğrenciler yabancı dil konuşmada İngilizce hazırlık eğitimi alan öğrencilere göre hem daha fazla güven duymakta, hem de daha az konuşma kaygısı/korkusu hissetmektedirler.

2-c)Üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin yabancı dil konuşmaya karşı tutumlarında (kendine güven ve konuşma kaygısı/korkusu alt boyutlarına göre) mezun olunan lise türü açısından anlamlı bir fark var mıdır?

Tablo 14. Mezun Olunan Lise Türü İçin Yapılan Tek Faktörlü Varyans Analizi Sonuçları

Ölçek Boyutları	Lise	N	x	S.S.	F	p
Kendine güven (Faktör 1)	Fen lisesi	9	22,00	6,26	,710	,616
	Anad.lisesi	110	25,49	6,96		
	An.Öğr.Lis.	9	25,77	6,33		

Yabancı Dil Konuşmaya Karşı Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Üniversite Öğrencilerinin Yabancı Dil Konuşmaya Karşı Tutumları

	Düz lise	112	25,13	6,47		
	Mesl.lisesi	26	26,65	7,40		
	Diğer	9	26,22	5,51		
	Toplam	275	25,37	6,71		
	Fen lisesi	9	19,66	8,03	1,360	,240
	Anad.lisesi	110	22,83	5,69		
Konuşma kaygısı/korkusu (Faktör 2)	An.Öğr.Lis.	9	23,44	5,52		
	Düz lise	112	21,18	5,83		
	Mesl.lisesi	26	21,73	6,27		
	Diğer	9	23,55	8,12		
	Toplam	275	22,00	5,98		

* $p < 0.05$

Tablo 14'te üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin yabancı dil konuşmaya karşı tutumlarında (kendine güven ve konuşma kaygısı/korkusu alt boyutlarına göre) mezun olunan lise türü açısından anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi testi sonuçları verilmiştir. Levene istatistiği sonucuna göre varyanslar homojendir (p değerleri, kendine güven : $p = .653$, konuşma kaygısı/korkusu : $p = .606$ ($p > 0.05$)).

Ölçekteki maddelere verilen cevaplardan elde edilen verilerin ortalamalarının mezun olunan lise türü açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla yapılan tek faktörlü varyans analizinde üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin yabancı dil konuşmaya karşı tutumlarında ölçeğin alt boyutlarına göre mezun oldukları lise türü açısından anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır.

2-d) Üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin yabancı dil konuşmaya karşı tutumlarında (kendine güven ve konuşma kaygısı/korkusu alt boyutlarına göre) hazırlık sınıfı düzeyi açısından anlamlı bir fark var mıdır?

Tablo 15. Hazırlık Sınıfı Düzeyi İçin Yapılan Tek Faktörlü Varyans Analizi Sonuçları

Ölçek Boyutları	Düzye	N	x	S.S.	F	p
Kendine güven (Faktör 1)	Başlangıç	203	25,19	6,35	,357	,673
	Orta	55	25,69	7,50		
	İleri	17	26,47	8,36		
	Toplam	275	25,37	6,71		
Konuşma kaygısı/korkusu	Başlangıç	203	21,62	5,89	2,447	,088

Yabancı Dil Konuşmaya Karşı Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Üniversite Öğrencilerinin Yabancı Dil Konuşmaya Karşı Tutumları

(Faktör 2)				
	Orta	55	22,52	6,32
	İleri	17	24,76	5,41
	Toplam	275	22,00	5,98

* $p < 0.05$

Tablo 15’de üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin yabancı dil konuşmaya karşı tutumlarında (kendine güven ve konuşma kaygısı/korkusu alt boyutlarına göre) hazırlık sınıfı düzeyleri açısından anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi testi sonuçları verilmiştir. Levene istatistiği sonucuna göre varyanslar konuşma kaygısı/korkusu boyutunda homojen ancak kendine güven boyutunda homojen değildir. Bu yüzden veriler, kendine güven boyutunda tek yönlü varyans analizi ANOVA testinin parametrik olmayan karşılığı Kruskal Wallis testiyle analiz edilmiş ve öğrencilerin kendine güven ortalamalarıyla hazırlık sınıfı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. (p değerleri, kendine güven:p=.046 ($p < 0,05$), konuşma kaygısı/korkusu:p=.450 ($p > 0.05$)).

Ölçekteki maddelere verilen cevaplardan elde edilen verilerin ortalamalarının hazırlık sınıfı düzeyi açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi ve kruskal wallis testleri sonucunda üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin yabancı dil konuşmaya karşı tutumlarında ölçeğin alt boyutlarına göre hazırlık sınıfı düzeyi açısından anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır. Bununla birlikte ileri düzey hazırlık sınıfında öğrenim gören öğrencilerin ortalamaları orta düzey ve başlangıç düzey hazırlık sınıfında öğrenim gören öğrencilere göre daha yüksek çıkmıştır. Bu durum ($p < 0.05$) düzeyinde anlamlı bir farklılık ortaya çıkmasa da beklenen bir durum olması açısından önemlidir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Üniversite hazırlık sınıfı öğrencileri yabancı dil konuşmaya çoğunlukla katılımcı tutum sergileseler de, konuşurken kendilerine çok fazla güvenmedikleri belirlenmiştir. Öğrenciler yabancı dil konuşmada kendilerine orta seviyede güven duydukları ortaya çıkmıştır. Benzer şekilde Gömleksiz ve Özkaya (2012) üniversite öğrencilerinin sözlü anlatım ve karşılıklı konuşma becerilerinin incelediği araştırmalarında öğrenciler basit iletişim becerilerini kullanmada kendilerini yetersiz görmüşlerdir. Üniversite hazırlık sınıfı öğrencileri yabancı dil konuşmada orta seviyede kaygı ve korku yaşamaktadırlar. Yabancı dil konuşurken hata yapmaktan çekindiklerini söyleyebiliriz. Öğrenciler, yabancılarla ve yabancı öğretmenlerle konuşurken yüksek seviyede kaygı/korku yaşamaktadırlar. Yabancı dil öğrenme ve öğretme ortamlarında öğrencilerin kaygı ve korku seviyesini en aza indirmenin onların yabancı dil öğrenmeye karşı motivasyonlarını dolayısıyla konuşmaya karşı tutumlarını önemli oranda etkileyecektir. Ayrıca Gömleksiz ve Özkaya (2013) öğrencilerin konuşma becerilerinin gelişmesinde, sınıf ortamında kendilerini rahat hissetmelerinin öneminin büyük olduğunu farklı çalışmalardan örnekler vererek vurgulamışlardır (Çakır, 2011, s. 89 ; Ertürk, 2006, s. 70-71 ; NCLRC, 2004). Horwitz, Horwitz & Cope (1986) araştırmalarında öğrenilen dilde konuşma becerisinin yabancı dil öğrenmede üzerinde en fazla durulan konu olduğunu belirterek

öğrencilerin iletişimsel becerilerini geliştirmeye yapılan vurgunun özellikle kaygılı öğrenciler için büyük sorunlar ortaya koyduğunu vurgulamışlardır. Yine aynı araştırmacılar (1986) öğretmenin, öğrencilerin, en azından bir alanda, yabancı dil kaygılarının ortadan kaldırılmasında onlara destek olacak, onların kendilerini izole etme nedenlerini belirleyip kendilerine güven duymalarını sağlayacak bir rol üstlenmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Yabancı dil konuşmada erkek öğrencilerin tutumları kız öğrencilerin tutumlarına göre daha olumlu bulunmuştur. Dolayısıyla erkek öğrenciler yabancı dil konuşmada kız öğrencilere göre hem daha fazla güven duymakta, hem de kız öğrencilere göre daha az konuşma kaygısı/korkusu hissetmektedirler. Bu sonuç, Gömleksiz ve Özkaya'nın (2013) yapmış oldukları araştırmanın sonucundan farklı çıkmıştır. Gömleksiz ve Özkaya'nın (2013) yapmış oldukları çalışmada öğrencilerin sözlü anlatım becerilerine ilişkin görüşleri kız öğrenciler lehine olumlu çıkarken bu çalışmada ise öğrencilerin yabancı dil konuşmaya karşı tutumları erkek öğrenciler lehine olumlu çıkmıştır.

Fransızca hazırlık eğitimi alan öğrenciler İngilizce hazırlık eğitimi alan öğrencilere göre yabancı dil konuşmada kendilerine daha fazla güven duymakta ve daha az konuşma kaygısı / korkusu hissetmektedirler. Bu sonuç ilginçtir. Çünkü İngilizce hazırlık eğitimi alan öğrenciler ilk ve ortaöğretimde Anadolu Lisesi mezunu olanlar daha yoğun olmak üzere en az on yıl süreyle İngilizce eğitimi almaktadırlar. Üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin yabancı dil konuşmaya karşı tutumlarına mezun oldukları lise türünün anlamlı bir etkisi olmadığı görülmüştür. Bu durum Gömleksiz ve Özkaya'nın (2013) yapmış olduğu araştırmanın sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Hazırlık sınıfına devam eden öğrencilerin mezun oldukları lise türü değişkenine göre sözlü anlatım becerilerine ilişkin görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın bulunmadığı görülmüştür. (Gömleksiz ve Özkaya, 2013). Halbuki Fen lisesi, Anadolu Öğretmen lisesi ve Anadolu lisesi mezunu öğrencilerin, Düz lise ve Meslek lisesi mezunu öğrencilere göre yabancı dil konuşmaya karşı daha olumlu tutuma sahip olmaları beklenmektedir. Bu durumda ortaöğretimde görülen yoğun yabancı dil derslerinin öğrencilerin yabancı dil öğrenmeye ve konuşmaya karşı tutumlarını olumlu etkilemediği ortaya çıkmaktadır. Çakır (2011) “yıllardır onca emek ve harcanan onca paraya rağmen herkesin üzerinde hemfikir olduğu gerçek ilköğretim ve ortaöğretime bitiren öğrencilerimizin yeteri kadar yabancı dile hâkim olamadıkları ve kendilerini ifade etmekte bile zorluk çektikleridir” ifadesiyle çarpıcı bir şekilde bu durumu vurgulamaktadır.

Öğrencilerin öğrenim gördüğü hazırlık sınıf düzeylerinin yabancı dil konuşmaya karşı tutumlarında gruplar arasında anlamlı bir farklılık ortaya koymasa da, az da olsa etkili olduğu görülmüştür. İleri düzey sınıflarda eğitim gören öğrencilerin orta ve başlangıç düzeyindeki öğrencilere göre yabancı dil konuşmaya karşı daha olumlu tutum gösterdikleri ortaya çıkmıştır. Bu durum ileri düzey sınıflarda eğitim gören öğrencilerin yabancı dil öğrenmeye ve konuşmaya diğer gruplara göre daha istekli, motivasyon düzeylerinin daha yüksek olduğunun bir göstergesidir. Çalışma sonunda ulaşılan sonuçlardan yola çıkarak öğrencilerin yabancı dil konuşmaya karşı tutumlarını daha olumlu seviyelere çıkarmak için eğitimciler olarak öğrencilerimizin dil yeterliliklerini artırarak kendilerine güven duymalarını ve dili kullanma ve konuşma kaygılarından uzaklaşmalarını sağlamak önemlidir. Öğrencilerimiz ancak kendilerine ve bilgilerine güven duyarlarsa ve kaygılarından uzaklaşırlarsa öğrendikleri dili rahat bir şekilde

kullanabilir ve konuşabilirler. Burada eğitimcilerin rehberliği ve sağlayacakları motivasyon önemlidir.

KAYNAKÇA

- Anonymous. (2001a). Council of Europe: Common European Framework of Reference for Languages http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/source/Framework_EN.pdf Erişim tarihi: 06.10.2019
- Arslan, A., Kırık, A.M. (2013). Sosyal Paylaşım Ağlarında Konum Belirleme Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Öneri*. c: 10, s: 40, 223-231. Temmuz.2013.
- Aydoslu, U. (2005). *Öğretmen Adaylarının Yabancı Dil Olarak İngilizce Dersine İlişkin tutumlarının İncelenmesi* (B.E.F. Örneği). Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Burdur.
- Balcı, A. (1995). Sosyal Bilimlerde Araştırma, Yöntem, Teknik ve İlkeler. Ankara: **72TDFO** Bilgisayar Yayıncılık.
- Balemir, S.H. (2009). *“The Sources of Foreign Language Speaking Anxiety and The Relationship Between Proficiency Level and Degree of Foreign Language Speaking Anxiety”*.Yüksek Lisans Tezi. Bilkent Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yabancı Dil İngilizce Öğretimi Bölümü. Ankara.
- Bandura, A. (1997). Self Efficacy: The Exercise of Control. New York: Freeman.
- Baş, G. (2013). Yabancı Dil Öğrenme Kaygısı Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *TSA / Yıl: 17 S: 2*.
- Büyüköztürk, Ş. (2002). Faktör Analizi: Temel Kavramlar ve Ölçek Geliştirmede Kullanımı. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. Sayı:32, s.470-483. Güz 2002
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2013). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi Yatınları.
- Büyüköztürk, Ş. (2013). Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı, İstatistik, Araştırma Deseni SPSS Uygulamaları ve Yorum. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Can, A. (2013). SPSS ile Bilimsel araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Chang, A. C.-S. (2007). The impact of vocabulary preparation on L2 listening comprehension, confidence and strategy use. *System*, 35 (2007) 534–550.Elsevier Ltd. 0346-251X/\$ - see front matter. doi:10.1016/j.system.2007.06.003.
- Çakır, İ. (2011). Danimarkalı İlköğretim Öğrencileri Neden Güzel İngilizce Konuşuyorlar? *Bilim ve Akıl Aydınlandığında Eğitim*, (135), 87-91.
- Erkuş, A. (2014). Psikolojide Ölçme ve Ölçek Geliştirme. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Ertürk, H., Üstündağ, T. (2006). *İngilizce Öğretiminde Konuşma Becerisinin Kazandırılmasında*

- Yazılı-Görsel Öğretim Materyalinin Erişime Etkisi.* Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi Özeti. dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/27/761/9656.pdf
- Gömleksiz, M.N., Özkaya, Ö.M. (2012). Yabancı Diller Yüksekokulu Öğrencilerinin İngilizce Konuşma Dersinin Etkililiğine İlişkin Görüşleri. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 7/2 Spring 2012, p.495-513.
- Hancı Yanar, B., Bümen, N.T. (2012).İngilizce İle İlgili Özyeterlik İnancı Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Cilt:20 No:1 s. 97-110.
- Horwitz, E. K., Horwitz, M. B., Cope, J. (1986). Foreign Language Classroom Anxiety. *The Modern Language Journal*, Vol. 70, No. 2 (Summer, 1986), pp. 125-132. <http://www.jstor.org/stable/327317>
- Karasar, N. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kılıç, N. (2014). *A Case Study on Collaborative Group Activities to Reduce EFL Learners' Foreign Language Speaking Anxiety in A University Context*. (Supervisor: Assist. Prof. Dr. Hülya YUMRU). Master of Arts, Çağ University Institut of Social Sciences. Department of English Language Teaching. Mersin
- Kılıç, Ç., İncikapı, L. (2013). Öğretmenlerin Problem Kurma İle İlgili Öz-Yeterlik İnançlarının Belirlenmesine Yönelik Ölçek Geliştirme Çalışması. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi – Sayı 35 – Ocak 2013*.
- Kuhl, P. K. (2007). Is speech learning ‘gated’ by the social brain?. *Developmental Science* 10:1 (2007), pp 110–120 DOI: 10.1111/j.1467-7687.2007.00572.x. Blackwell Publishing Ltd, Garsington Road, Oxford. UK.
- Mager, R. F. (1997). I think I Can: The Importance of Self-Efficacy in Instruction. http://www.cepworldwide.com/newsletter/i_think.html. Erişim tarihi: 06.10.2019
- NCLRC. (2004). *The Essentials of Language Teaching: Teaching Speaking*, <http://www.nclrc.org/essentials/speaking/stratspeak.htm> (Erişim Tarihi: 13.12.2019).
- Özsoy, S., Özsoy, G. (2013). Eğitim Araştırmalarında Etki Büyüklüğü Raporlanması (Effect Size Reporting in Educational Research). 5th World Conference on Educational Sciences (Rome, 2013)
- Öztürk, G. (2012). *Foreign Language Speaking Anxiety and Learner Motivation: A Case Study at a Turkish State University*. Master of Arts. (Supervisor: Yrd. Doç. Dr. Nurdan Gürbüz) Middle East Technical University. The Graduate School of Social Sciences. Ankara.
- Pajares, F. & Schunk D. (2001). Self-Beliefs and School Success: Self-Efficacy, Self-Concept, and School Achievement. In Riding, & Rayner, (Eds). *Perception*, 239–266. London:

Ablex Pub. Erişim tarihi: 06.10.2019.

Rabab'ah, G. (n.d.). Communication Problems Facing Arab Learners of English. *Journal of Language and Learning*. Vol 3 No 1. ISSN 1740 – 4983.

Sangün, L. (2007). *Temel Bileşenler Analizi, Ayırma Analizi, Kümeleme Analizleri ve Ekolojik Verilere Uygulanması Üzerine Bir Araştırma*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. (Dan. Prof.Dr. Mustafa Akar). Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. Adana

Scrivener, J. (2011). *Skills: Assessing Speaking Skills*.

<http://www.onestopenglish.com/support/teaching-tips/skills-work/skillsassessing-speaking-skills/146607.article>, (Erişim Tarihi: 15.10.2019).

Slobin, D.I., (n.d.). Learning to Think for Speaking: Native Language, Cognition, and Rhetorical Style. *Pragmatics 1* : 1.7-25. International Pragmatics Association.

Tekindal, S. (2009). *Duyuşsal Özelliklerin Ölçülmesi İçin Araç Oluşturma*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

EXTENDED SUMMARY

Purpose

In this study, it is aimed to to develop a valid and reliable scale in order to investigate the relationship with the university students' foreign language speaking attitudes and some variables such as gender, the high school graduated from, foreign language and the prep class level. The below sub problems are investigated:

1. How is the distribution of the attitudes towards foreign language speaking of the university prep. class students according to the sub-dimensions “self-confidence” and “speaking anxiety/fear” of the scala.
2. a) Is there a significant difference between the gender and the attitudes towards foreign language speaking of the university prep. class students according to the sub-dimensions “self-confidence” and “speaking anxiety/fear” of the scala.
b) Is there a significant difference between foreign language studied and the attitudes towards foreign language speaking of the university prep. class students according to the sub-dimensions “self-confidence” and “speaking anxiety/fear” of the scala.
c) Is there a significant difference between the high school graduated from and the attitudes towards foreign language speaking of the university prep. class students according to the sub-dimensions “self-confidence” and “speaking anxiety/fear” of the scala.
d) Is there a significant difference between the prep class level and the attitudes towards foreign language speaking of the university prep. class students according to the sub-dimensions “self-confidence” and “speaking anxiety/fear” of the scala.

Method

The study consist from two sections; first, the validity and the reliability studies of the scale of foreign language speaking attitudes on the 250 prep. class students; second, field study of the

five point Likert scale of 16 items with two sub-dimensions on 275 prep. class students. General survey model was used in the study. The research was carried out on totally 275 university students studying in Pamukkale University Foreign Language School. The data collection tools used in this research are first The Foreign Language Speaking Attitudes five Points Likert Scala with 50 items and second The Foreign Language Speaking Attitudes Five Points Likert Scala of 16 items with two sub-dimensions obtained after factor analysis and validity and reliability studies. The Cronbach's Alpha value of the total scale was found as 0.885 in the study. Besides these, it was also found out that the sub-dimensions of the scale were calculated as changing between 0.836 (the sub-dimension "self-confidence") and 0.792 (the sub-dimension "speaking anxiety/fear").

Results

According to the findings obtained from the factor analysis and validity and reliability studies we had a five point likert scala of 16 items with two sub-dimensions. At the end of the field study, it was observed that the students don't have self-confidence in speaking the foreign language, and they have too much anxiety while speaking. They feel self-confidence and anxiety at medium level according to the results of frequency and percentage analysis. Boys, rather than the girls and French prep. class students rather than the English ones have more self-confidence and less anxiety. It is understood that students attitudes towards speaking aren't based on their previous high school kind and their proficiency level at the prep. class. Nevertheless high level prep. class students had more high level means and feel more self confidence and less anxiety in comparison with others class levels.

Conclusion and Discussion

In conclusion, foreign language learning is a long process in which the learners are expected to be active, conscious and open participants and the educators are supposed to be good and patient guides. In this process, learners need to be active participants and self-confident while speaking without feeling anxiety and fear. They need to progress good attitudes towards using and speaking the target language, they should be aware that they can use that language as a communication tool. However, the educators have to be experts who know when and what to teach and plan that teaching well and they need to be aware of the learner needs and analyze them according to the purpose of the education. They need to be conscious for earning to the students more positive attitudes towards learning and speaking foreign language. Reduce the level of anxiety and fear of the students towards learning and speaking foreign language will affect significantly their motivations and attitudes.